

Lieta C-767/23 [Remling]ⁱ**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2023. gada 13. decembris

Iesniedzējtiesa:*Raad van State (Nīderlande)***Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2023. gada 13. decembris

Apelācijas sūdzības iesniedzējs:

A. M.

Atbildētājs apelācijas tiesvedībā:*Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid***Pamatlietas priekšmets**

Apelācijas sūdzība par *Rechtbank* [tiesa, Nīderlande] spriedumu, ar kuru tika noraidīta ārvalstnieka prasība, kas pamatota ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk tekstā – “LESD”) 20. pantu, attiecībā uz atvasinātām uzturēšanās tiesībām un kurā *Rechtbank* neizskatīja ārvalstnieka prasījumu uzdot Tiesai prejudiciālus jautājumus.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

LESD 267. panta 3. punkta interpretācija, it īpaši attiecībā uz pienākuma norādīt pamatojumu apjomu, ja pastāv Tiesas judikatūrā atzīts izņēmums attiecībā uz valsts tiesas, kuras nolēmumi vairs nav pārsūdzami, pienākumu uzdot prejudiciālus jautājumus.

ⁱ Šis lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

Prejudiciālie jautājumi

Vai LESD 267. panta 3. punkts kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta 2. punktu ir jāinterpretē tādējādi, ka šie noteikumi ir pretrunā tādām valsts tiesiskajam regulējumam, kādu paredz *Vreemdelingenwet 2000* [2000. gada Ārvalstnieku likuma] 91. panta 2. punkts un saskaņā ar kuru *Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State* [Valsts padomes Administratīvo tiesību nodaļa, Nīderlande; turpmāk tekstā – “*Afdeling*”] kā valsts tiesa, kuras nolēmumi nav pārsūdzami, var beigt tāda jautājuma izskatīšanu, kurš ir izvirzīts par Savienības tiesību interpretāciju – attiecīgajā gadījumā arī saistībā ar nepārprotamu prasījumu saņemt prejudiciālu nolēmumu –, norādot saīsinātu pamatojumu un nepamatojot, kurš no trim izņēmumiem attiecībā uz pienākumu vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu pastāv attiecīgajā gadījumā?

Atbilstošās Savienības un starptautisko tiesību normas

Līgums par Eiropas Savienību, 6. pants

LESD, 267. pants

Eiropas Savienības Pamattiesību harta (turpmāk tekstā – “Harta”), 47. un 52. pants

Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija (turpmāk tekstā – “ECTK”), 6. pants

Atbilstošā Tiesas judikatūra

Spriedums, 1982. gada 6. oktobris, *Cilfit* u. c., 283/81, EU:C:1982:335

Spriedums, 2012. gada 6. septembris, *Trade Agency*, C-619/10, EU:C:2012:531

Spriedums, 2015. gada 9. septembris, *Ferreira da Silva e Brito* u. c., C-160/14, EU:C:2015:565

Spriedums, 2015. gada 9. septembris, *X un van Dijk*, C-72/14 un C-197/14, EU:C:2015:564

Spriedums, 2017. gada 15. marts, *Aquino* C-3/16, EU:C:2017:209 (turpmāk tekstā – “spriedums *Aquino*”)

Spriedums, 2017. gada 10. maijs, *Chavez-Vilchez* u. c., C-133/15, EU:C:2017:354 (turpmāk tekstā – “spriedums *Chavez-Vilchez*”)

Spriedums, 2019. gada 19. novembris, *A. K. u. c. (Sąd Najwyższy Disciplinārlietu palātas neatkarība)*, C-585/18, EU:C:2019:982

Spridums, 2021. gada 6. oktobris, *Conorzio Italian Management un Catania Multiservizi*, C-561/19, EU:C:2021:799 (turpmāk tekstā – “spridums *Conorzio*”)

Spridums, 2023. gada 29. jūnijs, *International Protection Appeals Tribunal u. c.* (Atentāts Pakistānā), C-756/21, EU:C:2023:523

Ģenerālvokāta Žana Rišāra Delatūra [*Jean Richard de la Tour*] secinājumi apvienotajās lietās *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid un X* (Aizturēšanas pārbaude pēc savas ierosmes), C-704/20 un C-39/21, EU:C:2022:489

Atbilstošā Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra

Spridums, 2014. gada 2. oktobris, *Hansen* pret Norvēģiju, CE:ECHR:2014:1002JUD001531909 (turpmāk tekstā – “spridums *Hansen*”)

Spridums, 2018. gada 24. aprīlis, *Baydar* pret Nīderlandi, CE:ECHR:2018:0424JUD005538514 (turpmāk tekstā – “spridums *Baydar*”)

Spridums, 2019. gada 11. aprīlis, *Harisch* pret Vāciju, CE:ECHR:2019:0411JUD005005316 (turpmāk tekstā – “spridums *Harisch*”)

Spridums, 2022. gada 24. marts, *Zayidov* pret Azerbaidžānu (Nr. 2), CE:ECHR:2022:0324JUD000538610 (turpmāk tekstā – “spridums *Zayidov*”)

Spridums, 2022. gada 30. jūnijs, *Rusishvili* pret Gruziju, CE:ECHR:2022:0630JUD001526913 (turpmāk tekstā – “spridums *Rusishvili*”)

Atbilstošās valsts tiesību normas

Vreemdelingenwet 2000 [2000. gada Ārvalstnieku likums, turpmāk tekstā – “*Vw 2000*”], 9. panta 1. punkts, 83.c panta 1. punkts, 84. pants un 91. panta 2. punkts

Algemene wet bestuursrecht [Vispārējais administratīvo tiesību likums, turpmāk tekstā – “*Awb*”], 8:10., 8:104. un 8:105. pants

Īss pamatlītas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Ar 2019. gada 8. oktobra lēmumu *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* [tieslietu un drošības valsts sekretārs, Nīderlande] noraidīja A. M. pieteikumu izsniegt dokumentu *Vw 2000* 9. panta 1. punkta izpratnē, no kura izriet likumīga uzturēšanās kā Savienības pilsonim. Ar 2021. gada 5. marta spridumu *Rechtbank* kā nepamatotu noraidīja ārvalstnieka A. M. prasību, ko viņš bija cēlis par šo lēmumu. Par šo spridumu A. M. iesniedza apelācijas sūdzību.

- 2 A. M. atsaucas uz atvasinātajām uzturēšanās tiesībām saskaņā ar LESD 20. pantu, ko Tiesa tostarp ir atzinusi spriedumā *Chavez-Vilchez*. A. M. uzskata, ka *Rechtbank* kļūdaini nav izskatījusi A. M. argumentu, ka tai ir bijis jāvērsas Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atšķirīgas valsts judikatūras dēļ attiecībā uz pierādīšanas pienākumu šādu uzturēšanās tiesību gadījumā. Viņš lūdz *Afdeling* tomēr vēl iesniegt Tiesai prejudiciālus jautājumus. *Afdeling* uzskata, ka ir piemērojams izņēmums no pienākuma vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu (*acte éclairé*), jo atbilde uz A. M. uzdoto jautājumu par piemērojamo Savienības tiesību interpretāciju izriet no Tiesas judikatūras, pat ja šķiet, ka citu valstu tiesas pārstāv atšķirīgu interpretāciju. Tā vēlas noslēgt šo lietu, pieņemot nolēmumu ar saīsinātu pamatojumu atbilstoši Vw 2000 91. panta 2. punktam, nepamatojot, kāpēc tā neuzdod Tiesai prejudiciālus jautājumus.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 3 A. M. uzskata, ka *Afdeling* nodoms pieņemt nolēmumu ar saīsinātu pamatojumu nav saderīgs ar Savienības tiesību normām. Proti, *Afdeling* saskaņā ar sprieduma *Conorzio* 51. punktu ir jāpamato, kāpēc tai nav pienākuma uzdot prejudiciālos jautājumus un kurš no trim saskaņā ar Tiesas judikatūru atzītajiem izņēmumiem pastāv konkrētajā gadījumā (*acte clair*, *acte éclairé*, jautājuma nenozīmīgums strīda atrisināšanā). A. M. norāda uz juridiskās argumentācijas pārskatāmības nozīmi, kad tiek noraidīts lūgums uzdot prejudiciālus jautājumus, un uz risku nepareizi interpretēt Savienības tiesību normas, kuru paaugstina šāda atteikuma nepietiekamais pamatojums.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 4 Valsts tiesai, kuras nolēmumi nav pārsūdzami, principā ir jāpamato, kāpēc tai nav pienākuma vērsties Tiesā ar jautājumu par Savienības tiesību interpretāciju. Tas izriet no sprieduma *Conorzio* 51. punkta. Nīderlandes likumdevējs noteiktos gadījumos *Afdeling* ir piešķīris pilnvaru pabeigt apelācijas instancē izskatāmās ārvalstnieku lietas, norādot saīsinātu pamatojumu. Ja *Afdeling* pieņem nolēmumu ar saīsinātu pamatojumu, tā pamatojumā norāda tikai, ka apelācija tiek noraidīta, neizskaidrojot to sīkāk pēc būtības. Šādā gadījumā netiek arī sniegta atbilde uz puses izvirzīto jautājumu par Savienības tiesību interpretāciju un tādējādi netiek norādīts iemesls, kādēļ *Afdeling* neapmierina jebkādu iespējamo prasījumu vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.
- 5 *Afdeling* uzskata, ka tās prakse norādīt saīsinātu pamatojumu ārvalstnieku tiesību lietās atbilst Savienības tiesību normu prasībām norādīt pamatojumu un taisnīgas tiesas prasībām ECTK izpratnē. Tomēr, ņemot vērā sprieduma *Conorzio* 51. punktu, tā saskata šaubu potenciālu. Proti, tur izklāstītos Tiesas apsvērumus var interpretēt dažādi. Tāpēc *Afdeling* rodas jautājums, vai arī saīsināta pamatojuma gadījumā tai saskaņā ar LESD 267. panta 3. punktu kopsakarā ar Hartas 47. panta 2. punktu ir pienākums norādīt pamatojumu, kāpēc tā neuzdod Tiesai jautājumus prejudiciāla nolēmuma sniegšanai.

Likumā paredzētās tiesības norādīt saīsinātu pamatojumu; vispārīga informācija un konteksts

- 6 *Vw 2000* 91. panta 2. punkts piešķir *Afdeling* pilnvaras savā nolēmumā norādīt tikai, ka izvirzītais iebildums nevar būt iemesls *Rechtbank* nolēmuma atcelšanai, un tai nav jānorāda sīkāks šāda nolēmuma pamatojums. Pieņemot nolēmumu ar saīsinātu pamatojumu, tā ne obligāti piekrīt *Rechtbank* nolēmuma pamatojumam, bet drīzāk – šā nolēmuma rezultātam. Proti, *Afdeling* var nonākt pie tāda paša rezultāta citu iemeslu dēļ. Tāpēc pirmais saīsinātā pamatojuma nosacījums ir tāds, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un *Rechtbank* nolēmums netiek atcelts. Turklāt *Afdeling* šīs tiesības īsteno tikai tad, ja runa nav par jautājumiem, uz kuriem ir jāatbild vispārīgā izpratnē, lai nodrošinātu tiesību aktu vienveidīgu interpretāciju un piemērošanu, tiesību attīstību vai tiesību aizsardzību. Tas ir otrais nosacījums.
- 7 Vispirms *Afdeling* norāda, ka katra dalībvalsts pati lemj, kā nodrošināt tiesību aizsardzību, tiesību attīstību, tiesisko drošību un pareizu tiesvedību. Savienības tiesību normās nav noteikts pienākums nedz nodrošināt pārsūdzības iespēju, nedz paredzēt noteiktu pārsūdzības kārtību, ja šajā ziņā tiek pieņemts attiecīgs lēmums. Nīderlandē, stājoties spēkā *Vw 2000*, likumdevējs nolēma paredzēt pārsūdzības iespēju ārvalstnieku lietās, kurās ir nelieli pieņemamības šķēršļi, sasaistot to ar iespēju pabeigt šādu apelācijas tiesvedību ar saīsinātu pamatojumu. Kopš tā laika principā ir iespējams iesniegt apelācijas sūdzību ikvienā ārvalstnieku lietā (*Awb* 8:105. pants kopsakarā ar 8:104. pantu).
- 8 Ieviešot pārsūdzības iespēju ārvalstnieku lietās *Afdeling*, likumdevējs vēlējās saglabāt tiesību aktu vienveidīgu interpretāciju un piemērošanu. Lai gan *Afdeling* lemj pēc būtības par katru pieņemamu pārsūdzību, tai tika dots uzdevums koncentrēties uz jautājumiem, uz kuriem nepieciešams atbildēt vispārīgā izpratnē, lai nodrošinātu tiesību aktu vienveidīgu interpretāciju un piemērošanu, tiesību attīstību vai tiesību aizsardzību. Tiesības saīsināt pamatojumu gadījumos, kad šiem jautājumiem nav nozīmes, nodrošina šīs sistēmas kvalitāti un praktisko pielietojamību.
- 9 *Vw 2000* izstrādāšanas laikā tika uzsvērts, ka šī jaunā procedūra nozīmē ārvalstnieku tiesību aizsardzības paplašināšanu, jo pirmo reizi tika ieviesta pārsūdzības iespēja ārvalstnieku lietās. Vienlaikus *Afdeling* tika nodrošināta iespēja ātri un efektīvi tikt galā ar gaidāmo lietu lielo skaitu, jo tā var aprobežoties ar saīsinātu pamatojumu, ja runa nav par jautājumiem, uz kuriem ir jāatbild vispārīgā izpratnē, lai nodrošinātu tiesību aktu vienveidīgu interpretāciju un piemērošanu, tiesību attīstību vai tiesību aizsardzību. Tādējādi šī sistēma atbilst, pirmkārt, ECTK 6. panta prasībām un, otrkārt, ļauj *Afdeling* izpildīt tai likumā noteikto uzdevumu un atbilstoši saglabāt tiesību aktu vienveidīgu interpretāciju un piemērošanu. Tāpēc iespēja pabeigt apelācijas tiesvedību ar saīsinātu pamatojumu ir jāskata kopsakarā ar apelācijas tiesvedībām, kurās *Afdeling* sniedz pilnu pamatojumu.

- 10 Pēdējo trīs gadu laikā, proti, no 2020. gada līdz 2023. gadam, *Vreemdelingenkamer* [Ārvalstnieku lietu palāta] pieņēma vidēji vairāk nekā 3800 nolēmumu pēc būtības gadā. *Afdeling* uz šo brīdi ārvalstnieku lietās aptuveni 85 % nolēmumu piemēro saīsināto pamatojumu. Ņemot vērā Savienības tiesību normu lielo nozīmi attiecībā uz ārvalstnieku tiesībām, apelācijas instancē bieži tiek lūgts uzdot prejudiciālus jautājumus. Lai norādītu pamatojumu, kāpēc *Afdeling* nav pienākuma uzdot prejudiciālus jautājumus par lietas aspektiem pēc būtības, tai var aizņemt samērā daudz laika. Proti, šāds pamatojums paredz ar lietas būtību saskaņotu pamatojumu, balstoties uz tiesvedības motīviem un attiecīgajiem faktiem. Ja *Afdeling* uzskata, ka *Rechtbank* nolēmums ir jāapstiprina un ka nav arī jautājumu, uz kuriem ir jāatbild vispārīgā izpratnē, lai nodrošinātu tiesību aktu vienveidīgu interpretāciju un piemērošanu, tiesību attīstību vai tiesību aizsardzību, tiesības saīsināt pamatojumu šajā ziņā tai ļauj ātri un efektīvi izskatīt ievērojamu skaitu pārsūdzību.
- 11 Tostarp turpmākajos divos gadījumos *Afdeling* īsteno tiesības norādīt saīsinātu pamatojumu. Pirmkārt, *Afdeling* saīsinātu pamatojumu norāda tikai lietās, kurās puses apstrīd nolēmumu, ar kuru *Rechtbank* ir piemērojusi *Afdeling* pastāvīgo judikatūru, neprecizējot, kāpēc *Rechtbank* to būtu piemērojusi nepareizi vai kļūdaini, vai arī neatbalstāmi, ņemot vērā pašreizējo apstākļu attīstību. Otrkārt, *Afdeling* saīsinātu pamatojumu norāda lietās, kurās – lai gan pušu iebildumi ir izvirzīti pamatoti – *Afdeling* tomēr uzskata, ka ar tiem nevar panākt apstrīdētā nolēmuma atcelšanu, jo rezultāts nebūtu bijis citāds pat tad, ja *Rechtbank* nolēmums būtu pieņemts bez apelācijas sūdzībā minētajiem trūkumiem. Šajā ziņā runa ir, piemēram, par iebildumiem par nepareizu izvirzītā pamata atspoguļošanu vai par to, ka *Rechtbank* acīmredzami nav izskatījusi šādu izvirzītu pamatu, par *Rechtbank* argumentāciju, kas nav saprotama bez precizējumiem, par to, ka ārvalstnieka identitāte nav atspoguļota pilnībā pareizi vai pilnīgi, vai ka patvēruma pieteikuma pamatojums nav atspoguļots vispār vai ne pilnībā pareizi.
- 12 Nevienā no šīm lietām nedz pastāv pamats *Rechtbank* nolēmuma atcelšanai, nedz nozīme ir jautājumiem par tiesību aktu vienveidīgu interpretāciju un piemērošanu, tiesību attīstību vai tiesību aizsardzību vispārīgā izpratnē, nedz tādējādi arī tiesību jautājumiem, kuru dēļ būtu nepieciešams iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. Tiklīdz pastāv Savienības tiesību jautājumi, kam ir nozīme strīda atrisināšanā un uz kuriem neattiecas *acte clair* vai *acte éclairé* izņēmumi, *Afdeling* nevar aprobežoties ar saīsināta pamatojuma norādīšanu.
- 13 *Afdeling* saīsinātais pamatojums neietekmē attiecīgā ārvalstnieka tiesību aizsardzību. Proti, *Rechtbank* pirmajā instancē detalizēti izskata katru ārvalstnieku lietu pēc būtības. Turklāt *Rechtbank* vienmēr pieņem pilnībā pamatotu nolēmumu; saīsināts pamatojums pirmajā instancē nav iespējams. Arī *Afdeling* apelācijas instancē ir garantēta ārvalstnieka tiesību aizsardzība. Katrā ziņā *Afdeling* nolēmums, ar kuru tiek apstiprināts *Rechtbank* nolēmums, vienmēr balstās pārsūdzības pilnīgā izskatīšanā pēc būtības, pat ja tas netiek norādīts nolēmuma saīsinātajā pamatojumā. Par lietas izskatīšanu atbildīgie tiesneši pārbaudē ņem vērā apelācijas sūdzību, pretējās puses atbildi, ja tāda ir, *Rechtbank* nolēmumu un

lietas materiālus ar dokumentiem, kas attiecas uz *Rechtbank* iesniegtās prasības pārbaudi un administratīvo procesu. To rīcībā ir visi lietas materiāli, kas ietver visus dokumentus, kuriem ir nozīme attiecīgajā lietā. Ja *Afdeling* secina, ka saīsināta pamatojuma piemērošana nav iespējama, tā pieņem nolēmumu ar pilnu pamatojumu.

Hartas 47. pants un ECTK 6. pants

- 14 Hartas 47. panta 1. un 2. punktā ir atzītas ikvienas personas tiesības uz taisnīgu tiesu un efektīvu tiesību aizsardzību. No Hartas 52. panta 3. punkta izriet, ka tās 47. pantam ir vismaz tāda pati nozīme un darbības joma kā ECTK 6. panta 1. punktam. Šajā noteikumā nostiprinātās tiesības uz taisnīgu tiesu tostarp ietver tiesības uz pietiekami pamatotu nolēmumu, no kā izriet, ka tiesa faktiski ir iepazinusies ar pušu izvirzītajiem prasījumiem un izvirzītajiem pamatiem (spriedums *Zayidov*, 91. punkts). Tomēr tas nenozīmē, ka tiesai ir jāizskata katrs izvirzītais pamats. ECT ņem vērā arī attiecīgās tiesas lomu, piemēram, kā apelācijas tiesai vai pārsūdzības regulējuma ietvaros, atbilstoši kuram valsts augstākajai tiesai ir jāpieņem pārsūdzība (spriedumi *Rusishvili*, 74. un 75. punkts, un *Hansen*, 73. un 74. punkts).
- 15 Šā vispārīgā pienākuma norādīt pamatojumu kontekstā ECT izskatīja tāda nolēmuma pamatojumu, ar kuru netika apmierināts prasījums uzdot Tiesai jautājumus prejudiciāla nolēmuma sniegšanai. No tā izriet, ka a) pēdējās instances tiesai ir jāpamato, balstoties uz kuru no trim izņēmumiem tā nevēršas Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, taču b) – ja šai tiesai ir likumā paredzētas tiesības pabeigt lietu bez sīkāka pamatojuma – lēmums par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu tiek pieņemts pēc kopējā nolēmuma pieņemšanas lietā un tiesai nav atsevišķi jānorāda pamatojums, kādēļ tā nav iesniegusi lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. To *Afdeling* izsecina no spriedumiem *Baydar* un *Harisch*. Spriedumā *Baydar* ECT tiesa ir akceptējusi, ka saīsināts pamatojums pēc būtības nozīmē pieņemumu, ka, iesniedzot lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, nevar iegūt citu iznākumu. ECT uzskata, ka, šādā veidā izlemjot prasījumu par vēršanos Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, attiecīgajā lietā aprakstītajos apstākļos ECTK 6. panta 1. punkts netiek pārkāpts.
- 16 13. punktā aprakstītā pieeja garantē, ka *Afdeling* rūpīgi izvērtē izvirzīto Savienības tiesību jautājumu un iespējamo prasījumu uzdot Tiesai prejudiciālus jautājumus rūpīgi pārbauda, attiecīgā gadījumā pieņemot lēmumu lūgt prejudiciālu nolēmumu. Tādējādi tiesa ir bijusi taisnīga. *Afdeling* pieņem, ka tai likumā paredzētās tiesības saīsināt pamatojumu atbilst vispārīgajam pienākumam norādīt pamatojumu, kas izriet no Hartas 47. panta 1. punkta un ECTK 6. panta. Saskaņā ar tās pagaidu viedokli tiesības norādīt pamatojumu saīsinātā veidā, ja ar prasījumu tiek lūgts uzdot Tiesai prejudiciālus jautājumus, atbilst arī judikatūrai attiecībā uz Hartas 47. pantu.

LESD 267. pants

- 17 *Afdeling* vēl rodas jautājums par to, vai tās pašreizējā prakse saīsināt pamatojumu ir saderīga arī ar LESD 267. panta 3. punktu kopsakarā ar Hartas 47. pantu, ja ir iesniegts prasījums saņemt prejudiciālu nolēmumu. *Afdeling* jautā, vai tai ir jānorāda sīkāks pamatojums, kādēļ tai nav pienākuma vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, un, it īpaši, vai tai ir jānorāda pamatojums, kāds izņēmums no pienākuma vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu pastāv un kādu iemeslu dēļ. Proti, sprieduma *Conorzio* 51. punktā Tiesa ir norādījusi, ka “tiesas nolēmuma pamatojumā ir jānorāda vai nu tas, ka izvirzītajam Savienības tiesību jautājumam nav nozīmes strīda atrisināšanā, vai tas, ka attiecīgās Savienības tiesību normas interpretācija ir balstīta uz Tiesas judikatūru, vai arī, ja šādas judikatūras nav, tas[,] ka Savienības tiesību interpretācija pēdējās instances valsts tiesai ir tik acīmredzama, ka nerodas nekādas pamatotas šaubas”.
- 18 *Afdeling* šo izklāstu saprot tādējādi, ka saīsināts pamatojums ir tam atbilstīgs, jo šāds pamatojums nozīmē, ka, pastāvot kādam no iepriekš minētajā punktā norādītajiem pamatiem, nepastāv pienākums vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. Tomēr no dažām sprieduma versijām citās valodās varētu secināt, ka pamatojumā ir jānorāda, kurš izņēmums ir piemērojams konkrētajā lietā. Piemēram, itāļu valodas versijas formulējums ir “*deve far emergere o che*”, bet franču valodas – “*doivent faire apparaître soit que*”. Angļu valodas versijā ir norādīts, ka pamatojums “*must show either [..], or*”. Formulējumu “*either/or*” tostarp var interpretēt arī “un/vai” nozīmē, neprecizējot, kurš izņēmums ir piemērojams. Tomēr to var saprast arī vienīgi tādā nozīmē, ka ir jābūt izsecināmam, kurš no trim izņēmumiem ir attiecināms.
- 19 No nolēmuma pēc būtības, kurā norādīts saīsināts pamatojums, neizriet, kurš no trim izņēmumiem no pienākuma vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu pastāv attiecīgajā gadījumā. Citādi ir ar noraidījumu nepieņemamības dēļ, kā tas ir spriedumā *Aquino*. Šajā spriedumā Tiesa lēma, ka pēdējās instances tiesa var atturēties uzdot Tiesai prejudiciālu jautājumu, ja tā noraida apelācijas sūdzību nepieņemamības iemeslu dēļ, kas saistīti ar tiesvedību šajā tiesā, ja vien ir ievēroti līdzvērtības un efektivitātes principi. Tas ir tāpēc, ka prejudiciālajiem jautājumiem nav nozīmes strīda atrisināšanā lietās, kas tiek noraidītas nepieņemamības dēļ, un tādēļ tie netiek izskatīti pēc būtības. Noraidīšana nepieņemamības dēļ tādējādi ietver to, kurš no trim izņēmumiem no pienākuma vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu pastāv attiecīgajā gadījumā.

***Afdeling* pagaidu viedoklis**

- 20 *Afdeling* uzskata, ka sprieduma *Conorzio* 51. punktā noteiktais specifiskais pienākums norādīt pamatojumu nav piemērojams arī tad, ja nolēmums pēc būtības, kurā norādīts saīsināts pamatojums, ietver to, ka pastāv izņēmums no pienākuma vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. Šajā ziņā tā

uzskata, ka ir svarīgi, lai to dalībvalstu tiesas, kurās ir paredzēts regulējums attiecībā uz tādu nolēmumu pārsūdzību, ar kuriem noraidīta pieņemamība, vai stingrāka procesuālo noteikumu piemērošana attiecībā uz pieņemamību, jau iepriekš pieņem lēmumu par to, kuras lietas tiek izskatītas pēc būtības. Ja valsts likumdevējs izvēlas šādu ierobežojumu, tad pēc tam, kad ir pieņemts lēmums neizskatīt iesniegto apelācijas sūdzību, netiek norādīts atsevišķs tiesas pamatojums, kāpēc, neskatoties uz attiecīgu prasījumu, netiek uzdoti prejudiciālie jautājumi (šajā ziņā skat. arī *Vrhovno sodišče* [Augstākās tiesas, Slovēnija] lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-144/23 2. jautājumu). *Afdeling* saīsinātā pamatojuma mērķis un iedarbība ir salīdzināmi ar noraidījumu nepieņemamības dēļ vai regulējuma attiecībā uz nolēmumu, ar kuriem noraidīta pieņemamība, pārsūdzību ietvaros.

- 21 *Afdeling* pieņem, ka pienākuma norādīt pamatojumu apjoms sprieduma *Conorzio* 51. punktā nav *a priori* plašāks *vienīgi tāda iemesla dēļ*, ka ar prasījumu tika lūgts uzdot prejudiciālus jautājumus. Tai šķiet pretrunīgi, ka apelācijas sūdzība, kurā ir izteikts prasījums saņemt prejudiciālu nolēmumu, pēc definīcijas būtu jāpamato sīkāk nekā apelācijas sūdzība, kurā šāds prasījums nav izteikts. Turklāt procesuālās tiesības norādīt saīsinātu pamatojumu nepadara saskaņā ar Savienības tiesībām piešķirto tiesību īstenošanu nedz praktiski neiespējamu, nedz to pārmērīgi apgrūtinā. Proti, saīsināts pamatojums nozīmē, ka šīs tiesības netiek skartas.